

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

28 04 2020 року № 564

**Типова програма підвищення кваліфікації
вчителів іноземних мов закладів загальної середньої освіти
відповідно до Концепції «Нова українська школа»
«Навчання іноземної мови у новому контексті»**

Розробник: Міністерство освіти і науки України.

Мета полягає у формуванні компетентностей вчителів іноземних мов, необхідних для ефективної організації освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87, та Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

моделювати ситуації, що потребують застосування ключових життєвих компетенцій, та використовувати їх в освітньому процесі під час вивчення іноземної мови;

знання концептуальних засад реформування галузі освіти України, забезпечення якості освіти, рівного доступу до неї учням із особливими освітніми потребами, реалізація можливостей особистісно-орієнтованого навчання;

здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб, ефективно використовувати можливості інформаційних і цифрових технологій;

критичне оцінювання результатів професійної діяльності на основі принципу соціальної відповідальності за свою професійну діяльність;

визначити новітні підходи до добору змісту та організації освітнього процесу;

забезпечення реалізації принципу педагогіки партнерства;

здатність застосовувати ефективні педагогічні технології у комунікативному контексті (наприклад, ігри, пісні, римівки тощо);

усвідомити роль учителя як фасилітатора освітнього процесу.

Напрями: розвиток професійних компетентностей; формування здатності організовувати рефлексивну і творчу діяльність учнів, пов'язану з формуванням професійних компетенцій, відстеження й осмислення розвитку теорії і практики психології, педагогіки, методики викладання предмета, здійснення логіко-дидактичного аналізу навчального матеріалу шкільних підручників, методичного аналізу спеціальної літератури, сучасних засобів

навчання, володіння навичками організації позаурочної роботи з іноземної мови.

Обсяг: 30 год. (1 кредит ЄКТС)

Форма підвищення кваліфікації: очна/очно-дистанційна

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

Загальні компетентності:

здатність до критичного мислення;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

здатність приймати обґрунтовані рішення;

здатність до міжособистісної взаємодії;

цінування та повага багатоманітності;

здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

здатність добирати доцільні методи, засоби й форми навчання відповідно до визначеної мети і завдань уроку, інших форм навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів;

здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі;

здатність до здійснення формувального оцінювання навчальних досягнень учнів;

здатність до відстеження динаміки поступу особистості дитини в освітньому процесі та здійснення підтримки її розвитку;

здатність до надання батькам (особам, що їх замінюють) порад та рекомендацій щодо підтримки учнів за межами закладу освіти.

Зміст програми

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів іноземних мов закладів загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» «Навчання іноземної мови у новому контексті» (далі – Програма) розроблена відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

Актуальність Програми визначається процесом змін у галузі освіти в Україні через розвиток професійної компетентності вчителів англійської мови за допомогою створення безпечного простору для випробування нових ідей, прийомів і технологій; переходом закладів загальної середньої освіти до другого циклу початкової освіти, що передбачає зміни в організації освітнього процесу, зумовлені віковими особливостями розвитку учнів.

Програма розроблена відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» та Закону України «Про освіту», згідно з якими ключові уміння – уміння вчитися, критично мислити, розв'язувати проблеми, працювати в команді, спілкуватися, обробляти інформацію, проявляти креативність тощо,

є основою для формування компетентностей особистості для життя. Розвиток ключових умінь не обмежується окремими завданнями, натомість має наскрізний характер, тож очікується, що вчителі створюватимуть сприятливі умови, віддаючи перевагу особистісно-зорієнтованому навчанню та добираючи сучасні технології, методи, прийоми.

Тема. Моделювання навчальних програм для закладів загальної середньої освіти. Особливості навчання учнів 1–4-х класів

Типова освітня програма. Освітня програма закладу освіти. Конструктор навчальних програм. Алгоритм розроблення навчальних програм: визначити основні відмінності в очікуваних результатах та змісті навчання учнів різних вікових груп із Типової освітньої програми, вибудувати послідовність досягнення результатів навчання учнів із навчального предмета, враховуючи технології і методики навчання, які будуть застосовуватись; конкретизувати зміст навчання добором конкретного дидактичного матеріалу; продумати види навчальної діяльності учнів та визначити кількість годин, необхідних на їх провадження; передбачити форми контролю.

Тема. Якісне учіння. Креативність і уява. Особливості навчання сприймання на слух у 3–4-х класах

Поняття креативності та уяви. Креативність у роботі. Педагогічні підходи до заохочення креативності. Креативність: дії, спостереження й аналіз. Креативне навчання та навчання креативності. Роль учителів у сприянні креативному учінню. Планування та впровадження. Усвідомлення поняття та роль глибинного учіння і навчання, визначення переваг глибинного учіння та навчання через усвідомлення сутності креативності та оцінку вагомості цих умінь для життя. Дослідження різних аспектів креативності та визначення умінь та здібностей, які необхідно розвивати, щоб бути креативними. Важливість з'ясування сутності креативності на рівні школи та класу.

Тема. Критичне мислення та розв'язування проблем. Особливості навчання зорового сприймання у 1–4-х класах

Поняття критичного мислення та розв'язування проблем. Врахування різних точок зору. Оцінка доказів/свідчень. Неординарні проблеми. Усвідомлення сутності критичного мислення та уміння розв'язувати проблеми. Оцінка вагомості цих умінь для життя. З'ясування, що означає враховувати різні точки зору та важливості аналізу способів навчання цієї особливості критичного мислення.

Тема. Спілкування та співпраця. Особливості навчання усного продукування та взаємодії у 1–4-х класах

Поняття спілкування та співпраці. Форми спілкування та співпраці. Уміння спілкуватись у класі. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) на

уроці. Важливість критичного аналізу щодо можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку комунікативних умінь у класі. Оцінка та використання стратегії розвитку комунікативних умінь у класі. Уміння співпрацювати у класі. Проекти для розвитку вмінь спілкуватись і співпрацювати. Вибір проектів та розроблення спільних планів дій. Презентація проектів. Добір, аналіз та оцінка тем проектів, спрямованих на розвиток умінь спілкуватись і співпрацювати. Планування класних, шкільних та міжшкільних проектів відповідно до місцевого контексту.

Тема. Креативність і уява. Особливості навчання писемного продокування та взаємодії у 1–4-х класах

Міркування про креативність та уяву. Тлумачення креативності. Детальне дослідження креативності. Педагогічні підходи до заохочення креативності. Креативність: дії, спостереження й аналіз. Креативне навчання та навчання креативності. Роль учителя у сприянні креативному учінню. Автономія учнів і роль учителя. Креативний процес і роль учителя. Оцінювання креативності. Стратегії сприяння креативному учінню.

Зміст програми та орієнтовний розподіл годин

№	Тема та підтеми	Кількість годин	Очікувані результати
1.	Моделювання навчальних програм для закладів загальної середньої освіти. Особливості навчання учнів 1 – 4-х класів.	6	Учасники: <ul style="list-style-type: none"> • зможуть дослідити власні переконання та ставлення до учіння та навчання у початковій школі; • визначать основні відмінності між учнями 1-2-го та 3-4-го класів; • з'ясують відмінності в очікуваних результатах та змісті навчання учнів 1-2-х та 3-4-х класів відповідно до навчальних програм.
	Переконання та ставлення до навчання учнів початкової школи.		
	Профіль учня/учениці початкової школи. Основні відмінності між учнями 1-2-го та 3-4-го класів.		
	Навчальні програми. Основні відмінності в очікуваних результатах та змісті навчання учнів 1-2-х та 3-4-х класів.		
	Рефлексія та самооцінювання.		
2.	Якісне учіння. Креативність і уява. Особливості навчання сприймання на слух у 3–4-х класах.	6	Учасники: <ul style="list-style-type: none"> • визначать чинники, що впливають на

	<p>Сприймання на слух. Поняття та виклики.</p> <p>Реалізація мовленевої діяльності сприймання на слух у навчальних програмах.</p> <p>Матеріали для навчання сприймання на слух.</p> <p>Планування діяльності щодо навчання сприймання на слух.</p> <p>Мікротренування.</p> <p>Рефлексія та самооцінювання.</p>		<p>сприймання на слух;</p> <ul style="list-style-type: none"> • доберуть ефективні стратегії розвитку вміння сприймати на слух; • дослідять навчальні програми з точки зору відмінностей в очікуваних результатах навчання сприймання на слух учнів 1-2-х та 3-4-х класів; • проаналізують та оцінять матеріали для навчання учнів 1-4-х класів, уміння сприймати на слух; • спланують та випробують серії завдань для навчання учнів 1-4-х класів уміння сприймати на слух.
3.	<p>Спілкування та співпраця. Особливості навчання усного продукування та взаємодії у 1-4-х класах.</p> <p>Досвід навчання усного продукування та взаємодії.</p> <p>Усне продукування та взаємодія у навчальних програмах.</p> <p>Компоненти спілкування.</p> <p>Сторітеллінг (розповідь історій), його роль у розвитку мовлення.</p> <p>Сторітеллінг (розповідь історій): добирання та оцінювання матеріалів.</p> <p>Планування діяльності щодо навчання усного продукування та взаємодії.</p> <p>Мікротренування.</p> <p>Рефлексія та самооцінювання.</p>	6	<p>Учасники:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначать основні компоненти спілкування; • дослідять навчальні програми з точки зору відмінностей в очікуваних результатах навчання усного продукування та взаємодії учнів 1-2-х та 3-4-х класів; • обґрунтують вагому роль сторітеллінга (розповіді історій) у процесі розвитку мовлення; • проаналізують та оцінять матеріали для навчання учнів 1-4-х класів усного продукування та взаємодії; • спланують та випробують серії завдань для навчання учнів 1-4-х класів усного продукування та взаємодії.
4.	<p>Критичне мислення та розв'язування проблем. Особливості навчання</p>	6	<p>Учасники:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначать етапи

	<p>зорового сприймання у 1–4-х класах.</p> <p>Етапи навчання зорового сприймання.</p> <p>Алгоритм навчання грамотності на початковому етапі.</p> <p>Реалізація мовленєвої діяльності через зорове сприймання у навчальних програмах.</p> <p>Активності для навчання зорового сприймання.</p> <p>Планування діяльності щодо навчання зорового сприймання.</p> <p>Мікротренування.</p> <p>Рефлексія та самооцінювання.</p>		<p>ранньої грамотності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • дослідять навчальні програми з точки зору відмінностей в очікуваних результатах навчання учнів 1-2-х та 3-4-х класів; • проаналізують та оцінять матеріали для навчання учнів 1-4-х класів зорового сприймання; • спланують та випробують серії завдань для навчання учнів 1-4-х класів зорового сприймання.
5.	<p>Креативність і уява. Особливості навчання писемного продукування та взаємодії у 1–4-х класах. Якісне учіння.</p> <p>Досвід писемного продукування та взаємодії.</p> <p>Досвід навчання писемного продукування та взаємодії.</p> <p>Писемне продукування та взаємодія у навчальних програмах.</p> <p>Писемне продукування та взаємодія та інші мовленнєві уміння.</p> <p>Алгоритм навчання писемного мовлення на початковому етапі.</p> <p>Матеріали для навчання писемного продукування та взаємодії.</p> <p>Планування діяльності щодо навчання зорового сприймання.</p> <p>Мікротренування.</p> <p>Рефлексія та самооцінювання.</p>	6	<p>Учасники:</p> <ul style="list-style-type: none"> • з'ясують потреби учнів 1-4-х класів щодо розвитку писемного продукування та взаємодії; • дослідять навчальні програми з точки зору відмінностей в очікуваних результатах навчання учнів 1-2-х та 3-4-х класів; • проаналізують та оцінять матеріали для навчання учнів 1-4-х класів писемного продукування та взаємодії; • спланують та випробують серії завдань для навчання учнів 1-4-х класів писемного продукування та взаємодії.
	Загальна кількість годин	30	

Очікувані результати навчання:

визначати основні психолого-педагогічні відмінності між учнями 1-2-го та 3-4-го класів;

досліджувати очікувані результати навчання здобувачів освіти 1–2-х та 3–4-х класів та зміст початкової освіти відповідно до діючого законодавства;

отримати дидактичний інструментарій для здійснення подальшого власного професійного розвитку через рефлексію власної фахової діяльності, а також шляхом самооцінювання та співпраці з іншими педагогічними працівниками;

усвідомити роль учителя як фасилітатора освітнього процесу;

визначити новітні підходи до добору змісту та організації освітнього процесу;

навчитися застосовувати ефективні педагогічні технології у комунікативному контексті (наприклад, ігри, пісні, римівки тощо);

оволодіти методиками розвитку в учнів розумової діяльності та умінь 21-го століття;

удосконалити навчальні техніки й уміння ставити запитання, що спонукають до більш глибокого мислення;

моделювати ситуації, що потребують застосування ключових життєвих компетенцій, та використовувати їх в освітньому процесі під час вивчення іноземної мови;

знання концептуальних засад реформування галузі освіти України, забезпечення якості освіти, рівного доступу до неї учням із особливими освітніми потребами, реалізація можливостей індивідуалізації навчання;

забезпечення реалізації принципу педагогіки партнерства;

здатність орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб, ефективного використання можливостей інформаційних і цифрових технологій;

критичне оцінювання результатів професійної діяльності, бачення помилок і шляхів їх усунення, принцип соціальної відповідальності за свою професійну діяльність.

Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер. Послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінювати суб'єкт підвищення кваліфікації у межах часу, передбаченого Програмою, з урахуванням потреб учителів початкових класів, особливостей регіону тощо.

Вибір форм організації освітнього процесу, методів і засобів навчання здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації для досягнення результатів навчання, визначених Програмою.

Система та критерії оцінювання результатів навчання вчителів початкових класів визначаються суб'єктом підвищення кваліфікації.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Андрій ОСМОЛОВСЬКИЙ

Керівник експертної групи з
питань освітнього процесу
директорату шкільної освіти

Ганна КРАСНОСТУП